

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNNALLE

Asia: Vanhusneuvoston lausunto 'Kotihoidon asiakkuuden kriteerit Espoon vanhusten palveluissa'

Vanhusneuvosto oli tiiviisti mukana laatimassa suunnitelmaa Espoon ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi 2016- 2021, jonka valtuusto on hyväksynyt 22.8.2016. Suunnitelma sisältää Espoon palvelurakenteen kehittämisen, jonka ydin on kotona asumisen ensisijaisuus ja avohoitopainotteisuus.

Vuodesta 2015 on kotihoidossa ollut asiakkuuden periaatteet, jotka nyt korvataan asiakkuuden kriteereillä, jotka pyritään saamaan yhtenäisiksi muiden pääkaupunkiseudun kuntien kanssa. Uusi asiakirja antaa kattavasti tietoa erilaisista kotihoidon palveluista asiakkaille ja heidän omaisilleen. Kriteerit ohjaavat myös henkilökuntaa asiakkaan tarvitsemien palvelujen tuottamisessa. Kriteerit julkaistaan hyväksymispäätöksen jälkeen Espoo.fi-sivustolla, josta ne ovat kuntalaisten luettavissa.

Toukokuussa 2017 vanhusneuvosto antoi lausunnon kotihoidon kehittämisohjelmasta, jonka sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi 31.5.2017. Vanhusneuvoston mielestä on harmillista, ettei kotihoidon asiakkuuden alkuun vielä ole voitu ottaa käyttöön määräaikaista kuntouttavaa arviointijaksoa. Vanhusneuvosto toivoo, että arviointijakso saadaan eri toimijoiden kesken kehitetyksi.

On hyvä, että palvelutarpeen arviointi aloitetaan välittömästi, kuitenkin viikon sisällä yhteydenotosta. Vanhusneuvostolle esitetyt raportit iäkkäiden henkilöitten tarvitsemien palvelujen laadusta ja riittävydestä ovat osoittaneet, että asiakkaat saavat palvelujentarpeen arvioinnin ajoissa.

Vanhusneuvosto pitää tärkeänä, että korostetaan ikäihmisten laatusuosituksessa mainittua ikääntyneen omaa osallisuutta palvelujen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Henkilön näkemys, mielipide ja toive tulee olla kirjattuna tehtyyn hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Huomioidaan ruotsinkielisten asiakkaiden toive saada palvelua ruotsiksi.

Palvelutarjotin on melko sirpaleinen, jolloin vanhukselle voi tulla kokemus siitä, että hänen kotonaan käy lukuisia tuntemattomia ihmisiä, mikä lisää turvattomuutta. Tämä koskee erityisesti muistisairaudesta kärsiviä. Jatkossa vanhusneuvosto toivoo kiinnitettävän erityistä huomiota vanhuksen kokonaistilanteesta ja -avuntarpeesta huolehtimiseen. Palveluasumiseen pääsemistä voi joutua odottamaan pitkäänkin, joten sekä vanhuksen että kotihoidon henkilökunnan huolet kotona asumisen turvallisuudesta on kirjattava ja ajoissa ryhdyttävä toimenpiteisiin.

Tukipalvelujen antaminen myös säännöllisen kotihoidon asiakkuuden ulkopuolisille auttaa jo jonkun verran toimintakykyään menettänyttä ikääntynyttä tulemaan toimeen ja suoriutumaan paremmin arkiaskareistaan. Varsinkin päivätoimintaan osallistuminen olisi tärkeää näille henkilöille, he voivat tavata ikätovereitaan ja nauttia ateriat yhdessä. Gery ry:n tiedotteessa 6.9.2017 otsikkona on 'Jaettu ateriahetki maistuu senioreille'. Ikäihmisiä tulisikin houkutella aterioimaan palvelukeskuksiin, vaikka eivät olisikaan kotihoidon palvelujen tarpeessa.

Liitteissä kerrotaan eri mittareista, joilla palvelutarvetta pyritään arvioimaan asiakkaan ja/tai omaisen kertoman lisäksi.

Kotihoidon kriteerien liitteessä 7 määritellään kotihoidon palvelujen toteuttamisen edellytykset, joilla mahdollistetaan hyvät ja laadukkaat palvelut sekä turvataan kotihoidon työntekijöiden työolosuhteet.

Olli Männikkö
Vanhusneuvoston puheenjohtaja

Marja-Liisa Lahtinen
Vanhusneuvoston varapuheenjohtaja

Katri Rannisto
Vanhusneuvoston jäsen